

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 3301
Tarih : 02.08.2019

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 05.08.2019
Sayı: -120.10-E 00000513840

E.00000513840

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

15/2/2011 tarihli ve 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanunun 19 uncu, 27 nci, 29 uncu, 29/A nıncı, 32 nci, 33 üncü, 37 nci, 42 nci ve 44 üncü maddeleri ile 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 8/A nıncı maddesine dayanılarak hazırlanmış olan ve 01.08.2019 tarihinde yürürlüğe giren Radyo, Televizyon ve İsteğe Bağlı Yayınların İnternet Ortamından Sunumu Hakkında Yönetmelik'in içeriği itibariyle yaratacağı sorunların tespiti ve sansürün yarattığı hak ihlalleri ile demokratik kültüre verdiği zararların araştırılması ve buna ilişkin alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereği, Meclis araştırması açılmasını arz ederim.02.08.2019

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

HDP Siirt Milletvekili

GEREKÇE

Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanunun ile İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun bazı maddelerine dayanılarak hazırlanmış olan, 01.08.2019 tarihinde yürürlüğe giren Radyo, Televizyon ve İsteğe Bağlı Yayınların İnternet Ortamından Sunumu Hakkında Yönetmelik; içeriği itibariyle kamuoyunda endişe yaratmıştır.

Yönetmelik ile Netflix, BluTV ve Puhutv gibi dijital platformlar RTÜK'ün denetimi kapsamına girmiştir. RTÜK artık internet üzerinden radyo, televizyon veya isteğe bağlı yayıncılık yapan tüm mecralardaki içerikleri denetleyebilecek. "İnternet üzerinden yapılan istismar" önlemek amacıyla hazırlandığı söylenen yönetmeliğin, RTÜK'ün geçmiş kararları dikkate alındığında internet dünyasında sansür

E.00000513840

uygulamaşının yasal ayağı olduğunu söylemek mümkün. Yine her ne kadar yayıncılığı yapan ve yazılı içerik üreten haber siteleri, yeni yönetmeliğin kapsamında yer almıyorsa da bu haber sitelerinin sosyal medya hesapları ile youtube üzerinden yapacakları canlı yayınlar ile görsel yayınların RTÜK'ün denetimi kapsamında değerlendirilip değerlendirilmeyeceği hususu muğlâklığını korumaktadır. Ki bu noktada RTÜK'ün geçmiş dönem pratikleri, düzenlemenin hak ve özgürlükleri kısıtlayıcı yönde kullanılacağını işaretlerini de vermektedir. Radyo ve televizyon yayınları ile internet üzerinden yayın yapan platformlara, "demokrasi, insan hakları, nefret söylemi, ayrımcılık, cinsiyetçilik, şiddeti körükleme, savaş çıkırtkanlığı gibi temel insani değerler dışında" müdahale edilmemesi esas iken bunun tam tersi uygulamalarla karşılaşmaktayız. Şiddeti ve ayrımcılığı körükleyen söylem ve yayınlar denetim dışı bırakılırken, demokratik temeldeki yayınlara müdahale edilmesi sansürün boyutlarını göstermektedir.

Modern demokrasilerde sansür, hâlâ farklı şekillerde varlığını sürdürmekte olup, tarihten bu yana uygulanan dönem ve uygulanma biçimlerine bakıldığında; güç ve iktidar odaklarının bazı bilgilerin halka ulaşmasını bilerek ve isteyerek engellemek için kullandıkları bir mekanizma olduğunu görürüz. Esasında sansür; güçlünün kendisini savunma yöntemi ve mekanizmasıdır. Yönetim gücünü elinde bulunduranlar, muhalif görüş ve bilginin serbestçe dolaşmasını engellemek için bir dizi düzenleme ve bilgi çarpıtma mekanizmasına başvurur. Bu yönü ile yürürlüğe giren Yönetmeliğin bu mekanizmaların yasal ayağını oluşturduğunu söylemek mümkün. Nitekim ülkede meydana gelen herhangi bir önemli olayda, Çorlu tren kazası bunun en yakın örneklerinden olup, yayın yasağı getirilmesi şeklindeki uygulamalar bunun bir tezahürü olarak karşımıza çıkmıştır ve çıkmaya devam etmektedir. Yine yurttaşların sosyal medya hesaplarından yapmış oldukları paylaşımların "cumhurbaşkanına hakaret suçuna" konu edilerek yargıya taşınması da kuşkusuz bunun bir başka versiyonu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Mevcut iktidar sansür uygulamalarını içselleştirmek suretiyle adımlar atmış olup bu Yönetmelik daha evvelki uygulamaların son halkasıdır. Sansür, sistematik olarak örgütlenerek (gazeteciler işten çıkarılmakta, tutuklanmakta, en son Doğan grubunun devlet destekli kredilendirme yöntemi ile iktidar yandaşı olan Demirören grubuna devri) oto-sansür de bu şartlar içerisinde muhabirlerden köşe yazarlarına varıncaya dek içselleştirilmiştir. Bugün bir muhabir ya da köşe yazarı haber yapmadan ya da yazısını yazmadan evvel işten atılma korkusu ya da iktidar tarafından hedef gösterilerek yargı baskısı ve toplumsal lince maruz kalma risklerini değerlendirmek zorunda bırakılmıştır. Bu da oto-sansürü tabii hale getirmiştir. Bununla beraber, AKP iktidarı internet alanında sansür uygulamalarına girizgah denilebilecek hamleler yapmış, örneğin 23 Aralık 2013'te Telekomünikasyon İletişim Başkanlığının başına MİT kökenli Ahmet Cemalettin Çelik'i getirmiş, ardından da TİB'i olağanüstü yetkilerle donatmıştır. Nitekim böylelikle, halkın haber alma, doğru habere ulaşma hakları gasp edilmiştir.

RTÜK Yönetmeliğinde yer alan düzenlemeler ile halkın haber alma, doğru habere ulaşma haklarının yanı sıra herhangi bir televizyon yayınına doğrudan izleyebilme imkânı da ortadan kaldırılmaktadır. Bu düzenlemeyi savunanların atfı yaptığı toplumsal cinsiyete ilişkin değerlendirmeler ise temelsiz ve ayrımcı bir yaklaşımdır.

Bu bahisle ilgili Yönetmelik'in içeriği itibariyle yaratacağı sorunların t
sansürün yarattığı/yaratacağı hak ihlalleri ile demokratik kültüre verdiği Zararı
araştırılması ve buna ilişkin alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir çalışma
yapılması zaruridir.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	Ham.
2	KEMAL PEKÖZ	ADANA	Kemal.
4	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	Berdan.
5	DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR	AĞRI	Diray.
6	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	Filiz.
7	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	Kemal.
8	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	A. Acar.
9	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	Necdet İpekyüz.
10	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKI	BATMAN	M. R. Tiryaki.
11	FELEKNAS UCA	BATMAN	Feleknas Uca.
12	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	Erdal.
13	SALİHE AYDENİZ	DİYARBAKIR	Salih.
14	MUSA FARİSOĞULLARI	DİYARBAKIR	M. Farisoğulları.
15	SEMRA GÜZEL	DİYARBAKIR	Semra.
16	HİŞYAR ÖZSOY	DİYARBAKIR	H. Özsoy.
17	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	G. Paylan.
18	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	İ. Taşcier.
19	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	R. Tosun.
20	ŞEVİN ÇOŞKUN	MUŞ	Şevin.